נט: אלו טרפות פרק שלישי חולין

רנב א] מיי׳ פ״ט מהל׳ מאכלות אסורות הלכה י׳ ועיין בהשגות ובמ״מ סמג עשין סב טוש״ע י״ד סימן פ סעיף ב:

רנג ב] מיי׳ שם הלכה יב ועיין בהשגות ובמ״מ טוש״ע שם סעיף ד:

שיטה מקובצת

א] (משכא אדכו): ב] פירש בקונטרס דסלקא דעתין: ג] לא סגי משום עיזא דכרכין ובחרורות וכרוכות נמי לא סגי דשל שור נמי כרוכה פי׳ עגולה והדורה פירוש גם חרין בראשיהן: ד] קאי אלא אחרורות ולפ״ד עז כרכין חיה: ה] וצבי כן הוא בדאמרינן בסוף מסכת כתובות וחזינן נמי: ו] ומיהו כמו כן היה יכול לדקדק מקרא:

רבינו גרשום

כרוכות בעינן. כלומר סדק על סדק כשור דמיחזי כקרן בתוך קרן: חרורות בעינן ראינן חלוקות: מוסצלות בעינן. שנים ושלשה בקרן אחת: הדורות בעינן. עגולות: מפרי פי איש תשובה שריזה תשבע נפשו דקנה ואכל: והזהרו ברבינו אחא בר׳. כלומר אע״פ דהלכתא כותיה דשמואל דשרי הזהרו ברבינו אחא דאסר: טביא דבי עילאי. צבי של אותו יער ששמו עילאי: בין אונא לאונא. כלומר בין אזן לאזן: פרשא קטיל אריא. לשון פרשים: א״ל איברא. כלומר ודאי אני רוצה:

1. מִפְּרִי פִּי אִישׁ תִּשְׂבַּע בִּטְנוֹ תְּבוּאֹת שְׂפָתָיו תִּשְׂבָּע: משלי יח כ
2. אַרְיֵה שָׁאַג מִי לֹא יִירָא אֲדֹנָי אֱלֹהִים דִּבֶּר מִי לֹא יִנָּבֵא: עמוס ג ח

(א) גמ׳ וקרס וכו׳ קרן תחת חלבו מוקר כל״ל וכן בסמוך:

א] גמ׳ מ״ש שאין לו מלא קרן תחת מוקר וכללא הוא כל״ל: ב] ש״מ ד״ה חדורות וכו׳ ומכי גמרי חדודות כעין וכו׳ כל״ל:

קרניי״ר [קרניידי״ש]. סדוק.
פורקייי״ש [פורקיידי״ש]. מפוצלות.
שטיינבו״ק [אישטיינבו״ק]. אקו. יעל-סלע.
דיי״ן. צבי.

כקרני חיה ולא טלפים כטלפי חיה וי״ל הכי כל שים לו קרנים גרידא כקרני חיה מלגו מוקר לו שים לו טלפים כטלפי חיה כמו כן לפפוקי בנהמה רבי דוסא מוקר לו שים לו טלפים כטלפי חיה כמו כן יש לה טלפים כטלפי חיה אכתי איכא לפפוקי בנהמה דים טלפי חיה דומות כטלפי בהמה והשתא מתני׳ דפ׳ נה סימן (נדה נח:) דכל שים לו קרנים יש לו טלפים מני אמתי כלומי עלמא דקנען מודו כל שים לו קרנים יש לו פרסות סדוקות לך קשה על פירוש זה דכי פריך והכי עז שים לו קרנים וטלפים מסתמא הוי ההוא טלפים [ב]דמו כטלפי דחיה כמו טלפים דכרייתא ולמה ליה למימר מכאי לפיכך נעז יון דמחד מני להמיר מלגו: **והרי** עז החרוקות. פי׳ נקונטרס דסלקא [ג] דעתיה דהדר ביה מכרוכות ולוקי סימנא מחרוקות וכרוכות מו לא בעינן ומיהו ליכא דתרוייהו בעינן מרוקות וכרוכות ועוד נסמוך דבעינן מרוקות וכרוכות וחדורות אמאי לא סגי בכרוכות ומרוקות ופרכ הכי״ס דהאי וכהי עז מעיזא כרכוז פריך דכרוכות ומרוקות מלגו אסור למכל לאסר לה בסמוך ופע״ג דלית הלכתא כוותיה פריך לגלויה היכי מפרש לה לברייתא ומצי מפולגות בעינן ופריך והכי צבי כו׳ עד היכא דלא מיפלגן בעינן כרוכות מרוקות וחדורות דכרוכות ומרוקות לבד לא [ג] סגיא משום עיזא דכרכוז וכחדורות וכרוכות נמי לא סגי דכל שור נמי כרוכות ועגולות וחדורות גם מדין בהמתיהן וכחדורות ומרוקות נמי לא סגיא משום עז סתם הלכך בעינן כל תלתא והאי הוא דמבלע מירקייהו כלומר בעינן אחר מין המריקה סימן והיינו ספיקא דעז דכרכוז לגלו למיבלע מירקייהו קלי מלגו מחדורות [ד] למכל לאמר עז כרכוז מיהא היא לא נעי כלל חדורות וקשה קלא דהוה ליה לפרש בהדיא והכי עז דכרכוז כיון דמעז כרכוז קא פריך וגם הלשון משמע שצא לפסוק הלכה היכא דלא מיפלגי וי״ל דים שום מין עז דקרניה כרוכות ומרוקות ומהיכי פריך ולא מעיזא כרכוז והשתא קלי שפיר ספיקא דעיזא כרכוז למיבלע מירקייהו: **והרי צבי שאין מפוצלות בו׳.** פירש בקונטרס לכי אין זה שהוא קורין בלי להא ולאי מפולגות הן מלגא בלי זהו מזה שהוא קורין מזה משמעון״ק דקרניה שלו אינם מפולגות ור״ת אומר דזהו מזה שהוא קורין בלי להא מזה מזיק את בשרו ובלי הן בשרו [ה] כדאמר בפסחים כתובות (דף קיב.) בפוף וחזינן נמי דבשעה שהוא יש עינו אחת פתוחה ואמרינן במדרש שיר השירים דומה דודי לבלי מה בלי זה בשעה שהוא יש עינו אחת פתוחה כך הקב״ה בשעת גזונתן ולכאן של יראתן נותן עינו עליהם לשומרם ה״ג ר״ת מפולגות כלומר זקופות ורחשיהם כפופות ושל בלי אינם כפופות כלל ומפולגות לשון כפיפה כדאמר בקדושין פרק האומר (דף סב:) מאי משמע דהאי מגם ליענך דבולגנא הוא דכתיב הלכוף כאגמון לחשו ואפילו גרסינן מפולגות אין לחוש דכמו מפולגות הוא דכתבינן פרק בכל מערבין (עירובין כט:) [ו]דאפיל ואיכא דהוי כמו דאכיל ומשניות ים בכמה מקומות הבאר במקום הפקר (פאה פ״ו משנה ו): **וקרש אע״פ** שאין לו **אלא** קרן **אחת** הלבו מוקר. ופ״ת בפרק גמה מדליקין (שבת דף כח:) אמר מחם קרן אחת היה לו במצחו וטהור היה מדאמר רב יהודה לחמר שור שהקריב לחם כהלכתן קרן אחת היתה לו במצחו ויכיל דייק מדרב יהודה שהיה מחם טהור והלא כל מוחן שיש להן קרן אחת אינן שוין להא ליכא קרש שהוא מוקר ושור שהוא כהמה וי״ל דסמיך ממתניתין דבא סימן (נדה דף נח:) דכל שים לו קרניס יש לו טלפים ומפתמא מפילו נקרן אחת מיירי מדאסכמן שור שהקריב לחם כהלכתן שקרן אחת היתה במצחו וטהור ומיהו כמו כן היה ו] לדקדק מקרש להא מזיק שאין לו אלא קרן אחת והוא מעלה גרה ומפרים פרסה: **הבי** גרסינן שיתפר [ז](הוי מסכה מהמתא) דטניא דבי עילאי ולא גרסינן מריש לחפילו בין חוצה לחוצה אין היא בעא מהמתא ג״כ מסכה טפי משיתפר: **נתור** בבי ושיני. מכאן משמע דכבי לא הוי המיכיים שקורין יינציי״ם שחוצה אין דרכן ליפול כדאסכמן בערבי פסחים (דף קיב.) ג״ל כי לגריס לא תשתי שמע ולא מעקור כבי אלא כבי הם השיניים החחרונים הטוחנים המאכל ושיניים הם השיניים שלפניים וכן (לעיל יג) על מה נאנח בשרי בשיני מתרגמינן לטחול בשרי בכבי. [וע״ע תוס׳ ע״ז מח. ד״ה בכי]:

להפיר חלבה. והכי קאמר אלו הן סימני היה שחלבה מותר כל שיש לה קרנים וטלפים רבי דוסא אומר יש לה קרנים אי אתה צריך לחזור על טלפים יש לה טלפים צריך אתה לחזור על קרנים וקרש אע״פ שאין לו אלא קרן אחת (ג) מותר א] כללא הוא והרי עז דיש לו קרנים וטלפים וחלבו אסור כרוכות בעינן והרי דכרוכות וחלבו אסור [ב]חרוקות בעינן והרי עז דחרוקות וחלבו אסור מפוצלות בעינן והרי צבי דאין מפוצלות וחלבו מותר [ג]חדורות בעינן הלכך א]היכא דמיפצלא לא דינא ולא דיינא היכא דלא מיפצלא בעינן כרוכות חדורות וחרוקות והוא דמיבלע חירקייהו והיינו ספיקא דעיזא [ב]כרכוז ההיא עיזא כרכוז דהואי בי ריש גלותא דעקור מלא צנא דתרבא מינה רב אחאי אסר רב שמואל בריה דרבי אבהו אכל מיניה קרי אנפשיה [ג]מפרי פי איש תשבע בטנו שלחו מתם הלכתא כוותיה דשמואל בריה דרבי אבהו והזהרו ברבינו אחאי שמאיר עיני גולה הוא: [ד]וקרש אע״פ שאין לו אלא קרן אחת מותר: אמר רב יהודה קרש טביא דבי עילאי טגרם אריא דבי עילאי אמר רב כהנא תשע אמהתא הוי בין אונא לאונא דאריא דבי עילאי אמר רב יוסף שיתסר אמהתא הוי משביה דטביא דבי עילאי אמר ליה קיסר לר׳ יהושע בן חנניה אלהיכם כאריה מתיל דכתיב [ב]אריה שאג מי לא יירא מאי רבותיה פרשא קטיל אריא אמר ליה לאו כהאי אריא מתיל כאריא דבי עילאי מתיל אמר ליה בעינא דמיחזיא ליה ניהלי אמר ליה לא מציית חזית ליה אמר ליה [ה]איברא חזינא ליה בעא רחמי אתעקר מדוכתיה כי הוה מרחיק ארבע מאה פרסי ניהם חד קלא אפילו כל מעברתא ושורא דרומי נפל אדמרחק תלת מאה פרסי ניהם קלא אחרינא נתור בכי ושיני דגברי ואף הוא נפל מכורסייא לארעא א״ל במטותא מינך בעי רחמי עליה דלהדר לדוכתיה בעא רחמי עליה ואהדר ליה לאתריה אמר ליה קיסר לר׳ יהושע בן חנניה בעינא דאיחזי לאלהיכו א״ל לא מציית חזית ליה א״ל איברא

חזינא

לפפיר חלבה. והכי קאמר אלו סימני מיה לידע שחלבה מותר: **שים לה קרנים.** לקמיה מפרש: **טלפים.** לפורכי הפרסות: **אי אתה צריך לחזור.** שאפילו נתמכו רגליה כשרה וחלבה מותר שהקרנים סימן מובהק הוא: **קרש.** מיה היא ולקמיה מפרש לה: **כרוכות.** גילדי גילדי קליפה על קליפה כעין קרני השור: **חרוקות.** מלאות פגימות ומחליס קרניי״ר בלע״ז: **והרי עז דחרוקות.** דקס״ד הדר ביה מכרוכות ולוקי סימנא מחרוקות וכרוכות מו לא בעינן: **מפולגות.** פורקייי״ש בלע״ז: **והרי צבי דאין מפולגות.** לא ידענא מאי קאמר דהא ודאי מפולגות הן כעיני שמא שאנו קורין בלי לא היו הס קורין בלי אלא חומן הנקרקים שטיינגו״ק וקרניס שלהן אינן מפולגין: **חדורות.** עגולות שמעתי ולא כשל עז שהן לחנות ולא [ו] נראה לכרוכות היינו עגולות דלעיל בב״ק (דף נ:) גבי שימין ומעברות ובכוכות (דף מ:) גמי גבי [ז]פיו דומה לשל מזיר והכי גרסינן [ח] חדורות] כעין קרני חיל וצבי שחדין למעלה: **הלכך.** כיון דחיכא מפולגות ואיכא דלאו מפולגות: **היכא דמיפלגא לא דינא ולא דיינא.** כלומר אין להכריה ולחזר אחר סימן אחר שאין פיעול בקרני בהמה: **והיכא דלאו מפולגות.** כגון בלי: **בעינן חדורות [ט] כרוכות וחרוקות.** לניפוק מספיקא דכולהו. חרוקות לאפוקי מספיקא דשור. חדורות לאפוקי מעז שהן לחנות. כרוכות לאפוקי גמי מספיקא דעז. ואף על גב דכל עז אין חדורות יש עז כרכוז שאמו עז וקרניו חדורות וחרוקות ומספקא לן לי מיגא דעז הוא: **דמיכלע מירקייהו.** מריליהן תכופות וסמוכין ומיכלעים זה בזה: **והיינו ספיקא דעיזא כרכוז.** שקרניו חדורות וחרוקות ומספקא לן כיון דחדורות וחרוקות מיה הוא לו דילמא כיון דאמו עז מן בהמה הוא: **דעקור מלא גנא דכרכא מינה.** לאחר שחיטה הוציאוהו ממעיה: **מפרי פי איש.** כשכר שמעתי וקבלתי שהוא מותר בטני שנע ממנו: **והזהרו ברבינו אחאי.** להוגה בו ככוד ולדון לפניו כהלכה עד שיחזור בו ולא להחיירה בפניו מה שהוא חוסר שמאיר עיני גולה הוא: **קרש.** דיי״ן בלע״ז: **דכי טילפי.** אם יער: **ענרים.** לא ימצפרם לן היכא ליירין ביה: **[ט]מסכיה.** מרכו: **מריה שגג מי לא יירא.** כך ה׳ מלקים דכר מי לא יגנא הכי שמעמל לו: **פרשא קטיל אריא.** מדם גבור הוכ את הארי: **דמחוים ניהלים.** לגריל דכי עילאי: **איברא.** אמת אני רוצה להאמינך ועל כרחך צריך אתה להודותו לי: **אפילו כל מעברתא.** הפילו כל הנשים המעוברות: להדי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com